

Przedmiot do wyboru: Mowa nienawiści wczoraj i dziś - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Przedmiot do wyboru: Mowa nienawiści wczoraj i dziś
Kod przedmiotu	09.0-WH-FiP-FP-A-Ć-S12_pNadGen30IWP
Wydział	Wydział Humanistyczny
Kierunek	Filologia polska
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	pierwszego stopnia z tyt. licencjata
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2018/2019

Informacje o przedmiocie	
Semestr	6
Liczba punktów ECTS do zdobycia	2
Typ przedmiotu	obieralny
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	dr hab. Magdalena Hawrysz, prof. UZ

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Ćwiczenia	30	2	-	-	Zaliczenie na ocenę

Cel przedmiotu

Na zajęciach będą realizowane dwa cele. Po pierwsze – opis językowych mechanizmów tzw. mowy nienawiści, którą będzie się rozumieć szeroko, tzn. jako wszelkie wypowiedzi łączące, poniżające i dyskryminujące ze względu na płeć, wiek, orientację seksualną, przekonania polityczne, wyznanie, narodowość, rasę, niepełnosprawność. W tym obszarze zajęcia mają uświadomić, że słowna przemoc, tak silnie obecna we współczesnym życiu publicznym, sięga korzeniami głęboko w językowo-kulturową przeszłość. Drugim celem będzie uwrażliwienie studentów na wszelkie przejawy mowy nienawiści oraz uświadomienie pozajęzykowych skutków stosowania agresji werbalnej oraz wagi językowych zachowań etycznych. Badaniem zostaną objęte różnorodne teksty (publicystyka, debaty polityczne, wpisy na forach internetowych, reformacyjna polemika religijna), co pozwoli dotrzeć do przyczyn, funkcji, przejawów i sfer funkcjonowania mowy nienawiści.

Wymagania wstępne

brak

Zakres tematyczny

1. Etyka słowa.
2. Nowe granice tabu językowego.
3. Mowa nienawiści a problem wolności słowa i poprawności politycznej.
4. Sfery funkcjonowania mowy nienawiści.
5. Ukryte i jawne formy przemocy werbalnej.
6. Agonistyczne zachowania językowe (dyskusja, debata, polemika, spór, kłótnia).
7. Leksykalne i tekstowe środki agresji słownej (wulgaryzmy, inwektywy, etykiety, ironia, kpina, oskarżanie, ośmieszanie, potwarz, groźba, kompromitowanie, stereotypizacja itp.).

Metody kształcenia

wykład konwersacyjny, heureka, dyskusja, praca w grupach, praca z tekstem źródłowym

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
student ma uporządkowaną wiedzę obejmującą terminologię, teorie i metodologię z zakresu etyki języka, agresji językowej, manipulacji językowej	• KEP1_W03	• aktywność w trakcie zajęć • dłuższa wypowiedź na forum grupy sprawdzian z wiedzy	• Ćwiczenia
student zna i rozumie podstawowe metody analizy i interpretacji tekstów agonistycznych, uwzględniającej ich umiejscowienie w momencie dziejowym	• KEP1_W13	• aktywność w trakcie zajęć • dłuższa wypowiedź na forum grupy projekt multimedialny sprawdzian z wiedzy	• Ćwiczenia

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
student potrafi przygotować dłuższą wypowiedź w języku polskim na temat nieetycznych zachowań językowych i zaprezentować ją na forum publicznym, wskazując mechanizmy językowej walki na słowa	• KEP1_U15	• aktywność w trakcie zajęć • dłuższa wypowiedź na forum grupy	• Ćwiczenia
student umie przeprowadzić krytyczną analizę i interpretację tekstu agonistycznego z zastosowaniem typowych metod, uwzględniając kontekst społeczny i historycznokulturowy	• KEP1_U14	• aktywność w trakcie zajęć • dłuższa wypowiedź na forum grupy projekt multimedialny	• Ćwiczenia
student jest otwarty na nowe idee i gotów do zmiany opinii na temat nieetycznych zachowań językowych w świetle dostępnych danych i argumentów	• KEP1_K02	• aktywność w trakcie zajęć • dłuższa wypowiedź na forum grupy	• Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

przygotowanie do zajęć i aktywny w nich udział, dłuższa wypowiedź na forum grupy, projekt multimedialny, zaliczenie sprawdzianu z wiedzy

Literatura podstawowa

- Bartmiński J., *Stereotypy mieszkają w języku. Studia etnolingwistyczne*, Lublin 2009.
- Brunatna księga* [kolejne wydania].
- Cegieła A., *Czym jest mowa nienawiści?, „Poradnik Językowy”* 2014, z. 1 s. 7-17.
- Cegieła A., *Słowa i ludzie. Wprowadzenie do etyki słowa*, Warszawa 2014.
- Dąbrowska A., *Eufemizmy w języku polskim*, Wrocław 1995.
- Etyka międzyludzkiej komunikacji*, red. J. Puzynina, Warszawa 1993.
- Głowiński M., *Retoryka nienawiści*, [w:] tegoż, *Nowomowa i ciągi dalsze. Szkice dawne i nowe*, Kraków 2009.
- Grochowski M., *Słownik polskich przekleństw i wulgaryzmów*, Warszawa 1995.
- Grzegorzczkowska R., *Obelga jako akt mowy*, „Poradnik Językowy” 1991, z. 5–6, s. 193–200.
- Hawrysz M., *Formy komunikacji agonistycznej*, [w:] eadem, *Polemiczna twórczość Marcina Czechowica w perspektywie genologii lingwistycznej*, Zielona Góra 2012.
- Hawrysz M., *Kształtowanie wizerunku religijnego przeciwnika w piśmiennictwie Marcina Czechowica – wątki, strategie, cele*, [w:] *Zielonogórskie seminaria językoznawcze 2010*, red. S. Borawski, M. Hawrysz, Zielona Góra 2011, s. 9-29.
- Kamińska-Szmaj I., *Agresja językowa w życiu publicznym. Leksykon inwektyw politycznych 1918-2000*, Wrocław 2007.
- Klemperer V., *LTI. Notatnik filologa*, Kraków 1983.
- Kochan M., „Przyklejanie etykietek”, czyli o negatywnym określaniu przeciwnika, „Język a Kultura” 1994, t. 11, s. 85-89.
- Kowalski S., Tulli M., *Zamiast procesu. Raport o mowie nienawiści*, Warszawa 2003.
- Longosz S., *Inwektywa chrześcijańska*, [w:] *Słownik wczesnochrześcijańskiego piśmiennictwa*, red. J. M. Szymusiak, M. Starowieyski, Poznań 1971, s. 530-537.
- Mosiółek-Kłosińska K., *Wulgaryzacja języka w mediach*, [w:] *Język w mediach masowych*, red. J. Bralczyka i K. Mosiółek-Kłosińskiej, Warszawa 2000, s. 75-85.
- Ostrowski Ł., *Mowa o rasizmie. Pojęcie rasizmu we współczesnej polskiej prasie antyfaszystowskiej i skrajnie nacjonalistycznej*, Warszawa 2009.
- Paluszak-Bronka A., Czachorowska M., *Językowy obraz innowiercy w Kazaniach Piotra Skargi. Wyraz nietolerancji wyznaniowej w XVI w.*, [w:] *Inspiracje chrześcijańskie w kulturze Europy*, red. E. Woźniak, Łódź 2000, s. 367-379.
- Peisert M., *Formy i funkcje agresji werbalnej. Próba typologii*, Wrocław 2004.
- Przybyszewski S., Rutkowski M., *Agresja werbalna w komentarzach internetowych (zarys problematyki)*, [w:] *Nowe zjawiska w języku, tekście i komunikacji*, Olsztyn 2006, s. 344-351.
- Puzynina J., Pajdzińska A., *Etyka słowa*, [w:] *O zagrożeniach bogactwie polszczyzny*. Red. J. Miodek. Wrocław 1996.
- Radoń S., *Inwektywa w polemice religijnej przełomu XVI/XVII wieku*, [w:] idem, *Z dziejów polemiki antyariańskiej w Polsce XVI-XVII wieku*, Kraków 1993, s. 91-118.
- Satkiewicz H., *Językowe przejawy agresji w mediach*, [w:] *Język w mediach masowych*, Warszawa 2000.
- Wilczek P., *Polemiczna wyobraźnia Marcina Łaszcza*, [w:] *Wyobraźnia epok dawnych: obrazy – tematy – idee*, red. J. K. Goliński, Bydgoszcz 2001, s. 167-178.

Literatura uzupełniająca

- Baczewski S., *Dyskurs nienawiści* w Komecie to jest pogróźce *Mateusza Bembusa*, [w:] *Komunikacja i komunikowanie w dawnej Polsce*, Lublin 2008.
- Błachowicz-Wolny E., *Plotka albo poczta pantołowa jako ulubiona forma komunikacji międzyludzkiej*, „Poradnik Językowy” 1995, nr 2, s. 36-41.
- Danielewiczowa M., Zdunkiewicz-Jedynak D., *Język jako narzędzie budowania i niszczenia wspólnoty*, [w:] „Poradnik Językowy” 1996, nr 8, s.8-20.
- Dąbrowska A., *Słownik eufemizmów polskich*, Warszawa 1998.
- Engelking A., *Kłąc na czym świat stoi. według Księgi przysłów i słowników języka polskiego*, *Przegląd Humanistyczny* 1989, nr 7, s. 83-93.
- Grybosiowa A., *Liberalizacja społecznej oceny wulgaryzmów. Człowiek-dzieło-sacrum*, Opole 1998, str.361-369.
- Kamińska-Szmaj I., *Judzi, zohydza, ze czci odziera. Język propagandy politycznej w prasie 1919-1923*, Wrocław 1994.
- Kamińska-Szmaj I., *Słowa na wolności*, Wrocław 2001.
- Laskowska E., *Miedzy językiem ideologii a językiem agresji*, [w:] *Reverendissimae Halinae Satkiewicz cum magna aestimatione*, Warszawa 2008.
- Laskowska E., *Wyrażanie dezaprobaty wobec postawy partnera w dyskursie publicznym (na przykładzie telewizyjnego programu „Prosto w oczy)*, „Przegląd Humanistyczny” 2007, z. 1, s. 47-56.
- Mazur J., Rzeszutko M., *Słownictwo "NIE" jako przykład agresji i wulgaryzacji języka we współczesnej polszczyźnie*, [w:] *Słownictwo współczesnej polszczyzny w okresie przemian*, red. J. Mazur, Lublin 2000, s. 149-160.
- Reszka J., *Obmowa, a plotka, donos i oczernienie – rozważania semantyczne*, „Język Polski” 1995, nr 2, s. 31-35.
- Rzepka W. R., Walczak B., *Staropolskie szyderstwa z nazwisk*, [w:] *V Ogólnopolska Konferencja Onomastyczna. Księga referatów*, Poznań 1988.
- Staszewska J., *Wulgaryzacja przekazu jako wyróżnik języka w komunikacji na forach internetowych*, „Acta Universitatis Lodzensis. Folia Linguistica” 2010, t. 45, s. 197-208.

15. *Zmiany w publicznych zwyczajach językowych*, red. J. Bralczyk, K. Mosiołek-Kłosinska, Warszawa 2001.

Uwagi

Jest to przedmiot opcjonalny, wybierany z oferty ~~przedmiotów do wyboru~~ Instytutu Filologii Polskiej; przedmiot zostanie uruchomiony w zależności od potrzeb i zainteresowania w danym semestrze studiów I stopnia (na podstawie deklaracji studentów/elektronicznego wyboru przedmiotów).

Zmodyfikowane przez dr Krystian Saja (ostatnia modyfikacja: 02-05-2018 10:40)

Wygenerowano automatycznie z systemu SyllabUZ